

middelen, die vergiftige bestanddeel bevatten, slechts mochten worden verkocht onder de voorzorgen, in art. 9 genoemd, dan zou heel wat gevaarlijk bedrog worden onderdrukt. Voor het onderzoek naar de samenstelling der middelen zegt prof. VAN DER WIELEN gaarne zijn hulp toe, en hij rekent ook op die zijner ambtgenooten. Ernstig beklaat hij zich over de wijze, waarop het kwakzalverijdebat door de dagbladpers is besproken. Zij heeft zich, zegt hij, niet gedragen als de „koningin der aarde”, maar als „een koopvrouw, er op uit, haar beste klanten te believen”.

Het is intusschen niemand kwalijk te nemen, als men een koopvrouw is, maar dan moet men niet voor iets anders willen doorgaan.

DURE TIJDEN. — Het geneeskundig syndicaat van het Seine-departement heeft aan het publiek bekend gemaakt, dat in verband met de algemeene duurte en de stijging der onkosten van het geneeskundig beroep met 1 Januari 1910 het tarief voor gewone bezoeken met ten minste één derde wordt verhoogd, terwijl avond- en nachtbezoeken resp. als dubbele of driedovoudige visite in rekening worden gebracht. Na afloop der behandeling moet het honorarium terstond worden voldaan; is een aanmaning noodig, dan wordt de rekening met 10 pCt. verhoogd (*Allg. med. Centralz.*). De laatste scherpe resolutie zal wel geen aangename indruk maken op het Nederlandsch geneeskundig gemoed.

ARTS EN LEVENSVERZEKERING. — Behalve het voor eenigen tijd vermelde besluit betreffende het extra-honorarium voor keuringen buiten de woning van den arts, heeft de blijvende commissie der artsen en levensverzekeringsmaatschappijen het volgende besloten: als in een plaats meer dan één keurende arts is, dan moet de agent den verzekeringscandidaat de namen van alle artsen ter keuze vóórleggen; wenscht hij niet te kiezen, dan wijst niet de agent, doch de directie een arts aan. Slechts in uitzonderingsgevallen (noodzakelijkheid van een onderzoek door een speciaal arts, of ongeneigdheid van den candidaat om door een der artsen in zijn woonplaats te worden gekeurd) heeft de keuring elders plaats dan in de woonplaats van den candidaat (*Deutsche med. Wochenschr.*).

HULP BIJ TWEEGEVECHT. — De Deutsche strafwet stelt vrij van straf den „arts of wondarts”, die bij een duel aanwezig is om hulp te verleenen. Het nieuwe ontwerp heeft daarvoor in de plaats gesteld „die als Aerzte zugezogene Personen” om te doen uitkomen, dat ieder, die hierbij den taak van een arts verricht, bijv. de student op de kampplaats, vrij is van straf (*Deutsche med. Wochenschr.*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

ONBLOEDIGE VERGROOTING DER CONJUGATA VERA.

In de mededeeling van dr. J. W. TJEENK WILLINK, voorkomend in het *Tijdschrift* van 8 Januari 1910 wordt vermeld: „JONGES schrijft de vergroo-
ting der

conjugata *alleen* toe aan de draaiing van de heupbeenderen in de ileosacraalgewrichten tengevolge van het gewicht der onderste ledematen. De lordose zou eerst secundair ontstaan”.

Wat WALCHER's ligging betreft ga ik daarmee accoord. Waarom echter TJEENK WILLINK mij, in *elke* houding, de lordose-invloed doet ontkennen is mij niet duidelijk. Het is hem bekend, dat ik sinds een paar jaar bewijsmateriaal tracht te verzamelen voor mijn meening, dat men een versterkte lordose op hoogst eenvoudige wijze gedurende de baring de conjugata vera kan doen vergrooten. En het is hem, beter dan iemand anders, bekend, waarom mijn verzamelen zoo langzaam geschiedde.

Doch dit onduidelijkheidje daargelaten; de zakelijke reden van mijn inzenden: TJEENK WILLINK's mededeeling wijst op de mogelijkheid de baring te bevorderen door een vergrooting van de conjugata vera, desnoods kleiner dan die in WALCHER's ligging, wanneer die *vergrooting geruimen tijd voortduurt*.

Of de ligging met het lendenkussen de minst ongerievelijke is en of zij de grootst mogelijke verlenging van de conjugata vera verschaft van alle aanbevolen posities, die gedurende langen tijd zijn vol te houden, valt uit de mededeeling niet op te maken. Vergelijkingen ontbreken.

Wat de opgegeven lergtetoenamen betreft ($\frac{1}{2}$ en $\frac{3}{4}$ cM.), hierbij wordt noode gemist de vermelding van de kussenlooze houding, waarin de conjugata vera werd gemeten. In zij- en rugligging of in steensneeligging? Daarop komt het bij de beoordeeling van die toeramen begrijpelijkerwijze aan. Is zonder kussen gemeten in zij- of rugligging, dan zijn de toenamen merkwaardig gunstig. Werd zonder kussen gemeten in steensneeligging, dan zal het verschil tusschen de grootte van de conjugata vera in de ligging met het kussen en die van de conjugata vera in houdingen, welke doorgaans door barenden worden aangenomen, slechts gering zijn geweest. Immers WALCHER's ligging, geforceerd, geeft — aan „cadavres assouplis!” — een vergrooting van de conjugata vera van 5 mM.; steensneeligging verkleint haar 5 mM. Verschil 1 cM.

Is niet in steensneeligging gemeten, dan valt uit de cijfers $\frac{1}{2}$ en $\frac{3}{4}$ cM. af te leiden, dat de bekkengewrichten bij de betreffende vrouwen *minstens* middelmatig bewegelijk waren. Het is echter verkieselijker, dat de aard dier bewegelijkheid bij ieder geval uitdrukkelijk wordt vermeld.

De aangeduide leemten in het verslag van de waarnemingen van TJEENK WILLINK zijn in het vervolg, bij dergelijke onderzoekingen, gemakkelijk te vermijden.

Aan de waarde van de thans gepubliceerde waarnemingen doen zij niet veel afbreuk. Ondanks die leemten toch blijkt uit de baringsgeschiedenissen met groote waarschijnlijkheid, dat een vergrooting van de conjugata vera — vermoedelijk kleiner dan die, welke door WALCHER's ligging, laat staan, die welke door een geforceerde WALCHER's ligging valt te bereiken — voldoende is om een, tevoren niet mogelijke, passage van den schedel door den bekkeningang te doen bewerkstelligen, *mits die vergrooting langen tijd aanhoudt*. Dit feit schijnt mij van genoeg praktisch gewicht om te dezer plaatse te herhalen, wat ik daaromtrent elders (voordracht in de Vroedvrouwenbond, opgenomen in het *Tijdschrift voor Praktische Verloskunde* van Januari 1909) heb medegedeeld.

„Één opmerking aangaande verruiming van den ingang zij mij toegestaan. U zou, wanneer het passeeren door den bekkeningang bezwaar oplevert, kunnen trachten de conjugata vera te vergrooten op een wijze tegenovergesteld aan die van WALCHER's ligging, op een wijze principieel gelijk aan die, welke eenige wilde volksstammen uit instinct daarvoor hebben gevonden. In deze stammen bevestigt men bij zware bevallingen, het ééne einde van een touw onder de armen van de barende en voert het andere einde over een tak van een boom. Dit losse eind wordt aangetrokken en vastgehouden. Zodoende krijgt de barende gelegenheid zich in evenwicht te houden met een naar achter gebogen romp. *Dat achteruit brengen van den romp trekt de basis van het heiligbeen naar achteren en vergroot aldus de conjugata vera.*

U zoudt waarschijnlijk hetzelfde effect kunnen bereiken, zonder touw en boom, door de barende, die tijdens een wee met gestrekte beenen op de voetzolen staat — gemakshalve met de handen op het kruis — de schouders zoo ver mogelijk naar achter te doen brengen. Om het zich in evenwicht houden te vergemakkelijken, kunt u haar aan de schouders steunen.

Zóó heb ik het eenmaal gedaan en ik kreeg den indruk dat daarmee iets werd bereikt. Sterker durf ik mij zonder belangrijk grotere ervaring niet uit te drukken.

Wellicht echter hebben eenigen uwer, evenals ik, bij herhaling gezien, dat barenden, die zich nog niet al te ver uit de buurt van den natuurstaat hebben beschaafd, uit zich zelf een houding aannemen, die maar weinig verschilt van de zoeven aangegeven positie. Wellicht, dat eenigen uwer, mede daarom, zich genoopt zullen gevoelen met de gewijzigde apachenmethode, eenvoudig en gevaarloos als zij is, eens een proef te nemen”.

Zooals gezegd, ik beschik ook heden over ontoereikend materiaal om de destijds uitgesproken veronderstelling waar te maken. De uitkomsten door TJEENK WILLINK verkregen met een langdurig bestaande verlenging van de conjugata vera versterken mij echter zeer in het vermoeden van de juistheid der veronderstelling.

Laten staan een barende met een verkorte conjugata vera bij iedere wee van het begin der baring af, totdat de schedel is ingedaald of totdat de vrouw verlangt te liggen. Dan laten liggen in een houding, die de conjugata vera vergroot en langen tijd kan worden volgehouden. Niets te verliezen, wel te winnen valt er bij het volgen van deze gedragslijn.

Haarlem,

11 Januari 1910.

C. JONGES.

HET TWEEDE INTERNATIONAAL CONGRES VOOR BEROEPSZIEKTEN TE BRUSSEL.

Geachte Redactie!

Gaarne zou ik van uw plaatsruimte gebruik maken om de geneeskundigen en natuurlijk de autoriteiten aan te sporen het 2de congres voor beroepsziekten bij te wonen. Het eerste congres werd te Milaan gehouden; de besprekingen waren zeer belangrijk en de meeste landen — Nederland uitgezonderd — waren vertegenwoordigd. Thans wordt het congres gehouden te